

цифрѣ-тѣ на десятицы-ты, остатѣкъ-тѣ отъ десятицы-ты да ся извади изъ цифрѣ-тѣ на стотини-ты, остатѣкъ-тѣ отъ стотины-ты да ся извади изъ цифрѣ-тѣ на хыляды-ты и т. н. Ако на края отъ дѣйствіе-то не остане нищо, то дадено-то число ся дѣли на 11. — За примѣръ, да вземемъ 275 и да испытамы това число, както ся каза: $7-5=2$, $2-2=0$. За остатѣкъ излѣзе нула; отъ това и заключаваме, че 275 ся дѣли на 11. И наистина $275 : 11=25$.

Да вземемъ още число 6897, като го испытамы пакъ по тоя начинъ: $9-7=2$, $8-2=6$, $6-6=0$; и тукъ заключаваме, че дадено-то число ся дѣли на 11: така, $6897 : 12=627$.

Изясненіе. Тоя способъ ся основава на начина за съставленіе произведенія ооъ умноженіе число на 11. Така, ако умножимъ число 227 на 11, и съединимъ хыляды-ты, стотины-ты, десятицы-ты и единицы-ты въ отдѣлы членове,

$$\begin{array}{r} 657 \\ 11 \\ \hline 627 \\ 627 \\ \hline \end{array}$$

6 хыл. $+(6+2)$ стот. $+(2+7)$ десят. $+7$ единицы; то веднага ще ся покаже, че въ произведеніе-то цифра 7 единицы ся повтара въ десятицы-ты, цифра 2 десятицы ся повтара въ стотины-ты, цифра 6 стотины ся повтара въ хыляды-ты; и отъ това ся разумѣва, защо при изваждане $2+7-7=2$, $6+2-2=6$, $6-6=0$, трѣбва да излѣзе на края нула.

Може да ся случи, та цифра-та отъ единицы-ты отъ нѣкой-си рядъ да бѣде по-голѣма отъ цифрѣ-тѣ на единицы-ты отъ слѣдующий по-горень рядъ; въ такъвъ случай при тѣхъ послѣднѣхъ-тѣ трѣбва да ся займе единицѣ отъ найближній по-горень до нежъ рядъ, и да ся продължи дѣйствіе-то. На прим., за да опытамы число 18403, правимъ така: $10-3=7$, $13-7=6$, $7-6=1$, $1-1=0$, и намирамы, че число-то ся дѣли на 11, $18403 : 11=1673$.

Бѣлѣгъ на дѣлимость числа на 7 и 13.

За да познаемъ дѣлили ся едно число на 7 и 13, трѣбва да го раздѣлимъ отдѣсно на дѣлове по три цифры всякой; по това да намѣримъ сбора на четны-ты рядове, т. е. 1-й, 3-й, 5-й . . . дѣлове, послѣ на